

Nr 184.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående redovisningen av vissa av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket disponerade fastigheter m. m.; given Stockholms slott den 3 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande angående de av föredragande departementschefen förordade principerna för redovisningen av vissa av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket disponerade fastigheter m. m.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Quensel, och chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om redovisningen av vissa fastigheter, som disponeras av militära myndigheter, tullverket och lotsverket, m. m. samt anför därvid följande.

I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 114 till 1935 års riksdag framlagda förslag har riksdagen — på sätt framgår av riksdagens skrivelse den 29 mars 1935, nr 121 — fattat beslut om inrättande av en särskild fond,

benämnd statens allmänna fastighetsfond, för redovisning av vissa staten tillhöriga fastigheter.

Vid fondens inrättande förutsattes, att överförandet till fonden av det fastighetsbestånd, som vore av beskaffenhet att bära redovisas å fonden, borde ske successivt. Sålunda skulle till en början endast fångvårdsanstalterna, beskickningshusen och sinnessjukhusen samt de av byggnadsstyrelsen förvaltade fastigheterna uppföras å fonden.

Sedan utredning verkställdts angående redovisningen av universitetens fastigheter, har fastighetsfonden i enlighet med av Kungl. Maj:t i proposition nr 200 till 1938 års riksdag framlagt förslag utvidgats till att även omfatta vissa av Uppsala och Lunds universitet disponerade fastigheter. Därjämte har fonden successivt utvidgats genom att vissa fastigheter överförts till byggnadsstyrelsens förvaltning.

Fastighetsfonden består därefter av sju delfonder, fångvårdsstyrelsens, utrikesdepartementets, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets, Lunds universitets och Karolinska sjukhusets delfonder.

Genom beslut den 8 oktober 1937 har Kungl. Maj:t anbefallt riksräkenskapsverket att efter samråd, i den mån så erfordrades, med vederbörande verk och myndigheter verkställa utredning och inkomma med förslag angående sättet för redovisning i riksbokföringen av fastigheter, som disponeras av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket.

Med anledning härav har riksräkenskapsverket efter samråd med vederbörande myndigheter i ett den 28 februari 1939 avgivet underdånigt utlåtande, vilket torde få biläggas statsrådsprotokollet i detta ärende, föreslagit, att den av nämnda myndigheter disponerade fasta egendomen skulle upptagas till redovisning å statens allmänna fastighetsfond enligt för denna fond nu gällande regler, varvid den redovisade egendomen skulle fördelas å fem delfonder avseende fastigheter, som stå under arméförvaltningens, marinförvaltningens, flygförvaltningens, generaltullstyrelsens respektive lotsstyrelsens förvaltning. Dessa delfonder skulle även kunna omfatta av nämnda myndigheter tidigare disponerad egendom, som för försäljning överlämnats till annan myndighets — främst djurgårdskommissionens — förvaltning utan att upptagas till redovisning å någon kapitalfond.

Å fastighetsfonden redovisas för närvarande endast byggnader avsedda för olika ämbetsverk och institutioner samt vissa under dem lydande anstalter med tillhörande tomter. I de nya delfonderna skulle emellertid enligt riksräkenskapsverkets förslag ingå även vissa värden, som delvis hava en från fastighetsfondens nuvarande tillgångsvärden avvikande karaktär, såsom dockor, hamnanläggningar, skjutbanor, verkstadsbyggnader, radioanläggningar och fasta fyrar. Å de militära delfonderna skulle därjämte även redovisas vissa jordbruksfastigheter.

I samråd med riksräkenskapsverket hava de berörda myndigheterna upprättat förslag till värdering av de fastigheter, som skulle upptagas till redovisning å de föreslagna nya delfonderna. Slutresultatet av den verkställda

värderingen återfinnes i en vid riksräkenskapsverkets skrivelse fogad tabellbilaga. Riksräkenskapsverket förutsätter, att den verkställda värderingen blir föremål för ytterligare överarbetning, innan de nya delfonderna inrättas.

I enlighet med de i proposition nr 199 till 1938 års riksdag föreslagna, av riksdagen godkända grunderna för avskrivning av å fastighetsfonden uppförda byggnadsvärden skulle för samtliga å fonden uppförda byggnader till värdeminskningsskonto avsättas så stort belopp, som skulle hava avskrivits från tiden för byggnadens, respektive byggnadskomplexets färdigställande med tillämpande av i samma proposition föreslagna avskrivningsregler. Avskrivning skulle för olika fastighetsgrupper ske med 25 respektive 50 procent av anskaffningskostnaden vid anskaffningen, samt därefter med 1.25 procent om året, vilket skulle motsvara en avskrivningsperiod om 60 respektive 40 år.

Riksräkenskapsverket förordar, att motsvarande regler komma till tillämpning även för de nya delfonderna. Härvid skulle den 40-åriga avskrivningsperioden tillämpas för samtliga rent militära etablissement samt för lotsverkets byggnader. Friliggande förvaltningsbyggnader och bostadshus samt tullverkets byggnader skulle avskrivas på 60 år. Hamn- och fyranläggningar skulle, liksom luftfartsfondens belysningsanläggningar, avskrivas omedelbart vid anskaffningen.

I enlighet med dessa regler skulle för de militära byggnader, vilka nu föreslås till invärdering å fastighetsfonden, ett mycket obetydligt belopp återstå att avskriva. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att alla de nu befintliga militära byggnader, vilka icke finansierats med anslag av kapitalmedel, redan vid delfondernas inrättande skola anses vara i sin helhet avskrivna. Ett mot dessa byggnaders hela värde svarande belopp bör alltså uppföras å värdeminskningsskonto.

Till inkomst- och utgiftsstaterna för de nya delfonderna skulle enligt riksräkenskapsverkets förslag från vederbörande riksstatsanslag överföras inkomster och utgifter för de berörda fastigheterna enligt för de nuvarande delfonderna gällande regler. Riksräkenskapsverket påpekar, att frågan om dessa staters definitiva utformning icke kan slutligt utredas förrän i samband med framläggande av förslag till stat för de nya delfonderna för det första budgetår, under vilket de äga bestånd.

I detta sammanhang torde böra erinras, att utredning pågår angående ändrad uppställning av fjärde huvudtiteln till närmare överensstämmelse med de principer, som från och med budgetåret 1935/36 tillämpats för övriga huvudtitlar. På sätt riksräkenskapsverket påpekat, torde denna utredning även kunna påverka avgränsningen av de utgifter, som skola överföras till fastighetsfonden.

Under senare år har såsom ett led i budgetsystemets utbyggnad till större fasthet och översiktlighet genomförts en redovisning å kapitalfonder av olika delar av statens fastighetsbestånd. Väsentligen har denna redovisning anknutits till statens år 1935 upprättade allmänna fastighetsfond. Utanför

*Departements-
chefen.*

fondredovisningen stå dock alltjämt betydande fastighetsgrupper, främst de som disponeras för försvarsändamål. Sedan riksräkenskapsverket efter verkställd utredning nu avgivit förslag till redovisning inom fastighetsfondens ram jämväl av dessa återstående delar av statens fastighetsbestånd, synes tiden vara inne att överväga en fondredovisning för ifrågavarande, ännu ej reglerade fastighetsgrupper. Då principerna för en sådan redovisning under de gångna åren hunnit i erforderlig grad prövas och vunnit stadga, ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets förslag, att fondredovisningen nu skall utsträckas till att omfatta de fastigheter som stå under arméförvaltningens, marinförvaltningens, flygförvaltningens, generaltullstyrelsens och lotsstyrelsens förvaltning.

För de olika här ifrågavarande förvaltningsgrenarna böra, på sätt riksräkenskapsverket förutsatt, upprättas särskilda delfonder. Det kan ifrågasättas, huruvida icke de militära förvaltningsgrenarnas delfonder borde utbrytas ur statens allmänna fastighetsfond och sammanföras inom ramen av en särskild försvarsväsendets fastighetsfond. Denna fråga behöver dock ej nu avgöras.

Den utvidgade fastighetsredovisningen torde böra tillämpas från och med budgetåret 1940/41, vilket innebär, att de nya delfonderna lämpligen böra upprättas per den 30 juni 1940. Till ledning för höstens budgetarbete bör frågan om fondredovisningens utsträckande till nyssnämnda områden nu underställas riksdagen för yttrande. Slutligt förslag i ärendet torde få anmälas i samband med framläggande av förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1940/41.

Mot riksräkenskapsverkets förslag till regler för avskrivning av fastigheterna å de nya delfonderna har jag ej funnit anledning till erinran. Jag förordar alltså, att avskrivning av rent militära etablisement samt av lotsverkets byggnader skall ske på 40 år (grundavskrivning 50 procent) samt i övrigt på 60 år (grundavskrivning 25 procent) med det undantaget likväl att hamn- och fyranläggningar skola avskrivas omedelbart vid anskaffandet. En snabbare avskrivning för militära anläggningar kunde med fog övervägas men synes för närvarande ej erforderlig med hänsyn till att de nu befintliga militära byggnaderna kunna redovisas såsom helt avskrivna eller äro täckta av för avskrivningsändamål reserverade medel.

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag torde de militära etablisement, som icke finansierats av lånemedel, böra upptagas till redovisning såsom helt avskrivna. Övriga fastigheter, vilka äro hänförliga dels till 1936 års försvarsbeslut, dels till den påbörjade utflyttningen av vissa regementen till Järvafältet m. m., torde per den 30 juni 1940 böra redovisas såsom från sin tillkomst avskrivna enligt de regler vilka nu äro avsedda att gälla för de militära delfonderna. Sistnämnda, delvis retroaktiva reglering kan ske — beträffande den förra fastighetsgruppen — med anlitande av för budgetåren 1936/37—1938/39 anvisade avskrivningsmedel, som väl förslå för ändamålet samt — beträffande fastigheterna å Järvafältet — genom disposition av reserverade inkomster av exploateringen av vissa på sin tid för militära ändamål av-

sedda markområden (Ladugårdsgärde, Mariebergsområdet, Johanneshov-Kvarnängen m. fl.). Jag hänvisar i detta sammanhang till propositionerna 1937: 227 samt 1938: 180 och 181.

Av särskild betydelse är härvid det av riksräkenskapsverket berörda spörsmålet om den framtida redovisningen av sistnämnda försäljningsmedel. Enligt riksräkenskapsverkets förslag skulle dessa i viss utsträckning tillföras särskilda under fastighetsfonden upplagda diversemedelstitlar; i enlighet med riksdagens principiella ståndpunktstagande år 1937 (jfr riksdagens skrivelse nr 250) och i anslutning till de förordade nya avskrivningsreglerna torde de å dessa titlar redovisade medlen, i den mån de ej äro erforderliga för den här förordade kapitalregleringen per den 30 juni 1940 få — med iakttagande av nu gällande begränsning — disponeras för finansiering till 50 procent av kostnaden för de nytillkommande byggnaderna å Järvafältet och för ammunitionsfabriken, vilka byggnader då kunna behandlas såsom till motsvarande belopp avskrivna. Även om en dylik anordning icke helt står i överensstämmelse med de regler för kapitalredovisningen, som nu tillämpas, torde den i nuvarande läge medföra avsevärda fördelar. Jag förutsätter, att den föreslagna anordningen betraktas såsom ett provisorium, som bör upphöra så snart utflyttningen till Järvafältet, respektive flyttningen av ammunitionsfabriken, slutförts.

Enligt vad jag i annat sammanhang förordar, skulle de jordbruksfastigheter, som disponeras av vissa förvaltningsmyndigheter, upptagas såsom tillgångar å domänfonden, vilken skulle över driftbudgeten tillföras ersättning för nyttjanderätten. De av försvarsväsendet disponerade jordbruks-egendomarna skulle emellertid enligt riksräkenskapsverkets förslag redovisas å fastighetsfonden. Med hänsyn bland annat till svårigheten att åstadkomma en gränsdragnin mellan de militära myndigheternas jordbruks- och skogsegendomar å ena sidan och å andra sidan övningsfält, skjutfält och tomter för militära etablissemang är jag icke för närvarande beredd att föreslå ändring i riksräkenskapsverkets förslag i denna del. Icke heller anser jag mig böra nu taga ställning till frågan om överflyttning av vissa byggnader från byggnadsstyrelsens delfond till de nya delfonderna.

De i riksräkenskapsverkets förslag ingående fastighetsvärdena omfatta vissa tillgångar, beträffande vilka stark tvekan måste råda, huruvida de böra ingå i fastigheternas bokförda värden. Särskilt gäller detta vissa hamn- och fyranläggningar. Jag förutsätter emellertid, att gränsdragningen mellan de fastighetsvärden som böra redovisas å fastighetsfonden och övriga anläggningsvärden får definitivt prövas i samband med det slutliga beslutet angående delfondernas inrättande.

I samband med behandlingen av frågan om redovisning av vissa av olika myndigheter disponerade jordegendomar har jag erinrat, att vissa på dessa egendomar belägna, för särskilda ändamål avsedda anstaltsbyggnader eventuellt böra upptagas på statens allmänna fastighetsfond samt anført, att vid framläggande av stat för fastighetsfonden för budgetåret 1940,41 torde kom-

ma att anmälas, i vad mån en sådan redovisning befunnits lämplig. Sedan dessa olika fastighetsfrågor reglerats, torde, med undantag för mynt- och justeringsverket, all den staten tillhöriga fasta egendom, som ställts under allmänna ämbetsverks och styrelsers förvaltning, vara upptagen till redovisning i riksbokföringen. Jag förutsätter dock, att även frågan om redovisning av mynt- och justeringsverkets fastighet kan underställas 1940 års riksdag.

Utanför riksbokföringen komma därefter — fränsett vissa byggnader, som hava ett enbart kulturhistoriskt värde — att stå den fasta egendom, som sorterar under ståthållarämbetena för de kungl. slotten, samt riksdagens hus.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen inhämta riksdagens yttrande angående den i det föregående förordade redovisningen av vissa av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket disponerade fastigheter m. m.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

G. MacDowall-Pihlström.

*Bilaga.***Riksräkenskapsverkets utlåtande den 28 februari 1939 angående sättet för redovisning i riksbokföringen av fastigheter, som disponeras av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket.**

Till KONUNGEN.

Genom beslut den 8 oktober 1937 har Kungl. Maj:t anbefallt riksräkenskapsverket att efter samråd, i den mån så erfordrades, med vederbörande verk och myndigheter verkställa utredning och inkomma med förslag angående sättet för redovisning i riksbokföringen av fastigheter, som disponerades av försvarsväsendet, tullverket och lotsverket. Till åttlydnad härav får riksräkenskapsverket i underdånighet anföra följande.

För uppdragets verkställande har riksräkenskapsverket från de berörda myndigheterna inhämtat utredningar med förteckning å de fastigheter, som böra upptagas å fastighetsfonden samt förslag till värdering av samma fastigheter, varjämte före överlämnandet av detta utlåtande förekommit samråd under hand med respektive myndigheter. Till de önskemål och erinringar, som därvid framstälts, har riksräkenskapsverket i det följande tagit hänsyn.

Vid inrättandet av statens allmänna fastighetsfond avsågs, att all statens fasta egendom skulle successivt upptagas till redovisning i rikshuvudboken. Vid handläggningen av detta ärende har riksräkenskapsverket därför endast ansett sig böra undersöka, *dels* i vilken utsträckning de av förenämnda myndigheter disponerade fastigheterna böra upptagas till redovisning *samt dels* sättet för redovisningens ordnande.

Vad först beträffar omfattningen av det fastighetsbestånd, som bör upptagas till redovisning, har riksräkenskapsverket förutsatt, att redovisningen enligt den regel, som var utslagsgivande vid fastighetsfondens inrättande, bör avse den staten tillhöriga fasta egendom, som lämnar en i penningar uppskattningsbar inkomst eller representerar ett nyttjande- eller avyttringsvärde, som kan evalveras i penningar. I enlighet härmed kunna egentliga befästningsanläggningar samt byggnader, som enbart representera ett kulturhistoriskt värde, icke upptagas till redovisning. Däremot böra enligt samma regel medtagas vissa fastigheter, som delvis äro av annan karaktär än de tillgångar, vilka för närvarande redovisas å fastighetsfonden, men som otvivelaktigt böra ingå i det bokförda fastighetsvärdet. De tillgångar riksräkenskapsverket härvid främst avser, äro vissa dockor och hamnanläggningar, vilka särskilt vid Stockholms och Karlskrona örlogsbaser representera ett betydande värde, flottans i berg insprängda oljecisterner, skjutfält, verkstadsbyggnader, radioanläggningar samt lotsverkets fasta fyror.

Med hänsyn till svårigheten att åstadkomma en tillförlitlig gränsdragning mellan å ena sidan övningsfält, skjutfält och tomter för militära etablissemang och å andra sidan för försvaret utnyttjade jordbruks- och skogs-egendomar, förordar riksräkenskapsverket att jämväl sistnämnda egendomar hänföras till försvarsväsendets å statens allmänna fastighetsfond redovisade fastigheter, trots att denna fond eljest icke är avsedd för redovis-

ning av dylika fastigheter. Den omständigheten, att de olika fastighetsgrupperna hava en sinsemellan något olikartad karaktär och omfattning — vilket redan gäller de hittillsvarande delfonderna — synes härvid icke böra tillmätas avgörande betydelse.

I fråga om sättet för redovisningens ordnande har riksräkenskapsverket vidare förutsatt, att de berörda fastighetsgrupperna skola uppföras å statens allmänna fastighetsfond enligt för denna fond gällande regler. För såväl de hittills redovisade som de nu till uppförande å fastighetsfonden ifrågasatta fastigheterna gäller, att redovisningen avser enhetlig bokföring av kapitalvärdet samt av kostnaderna för underhåll, avskrivning och förnyelse av fastighetsbeståndet, skatter m. m.

I fråga om fastigheternas fördelning på delfonder förutsätter riksräkenskapsverket, att en ny delfond upprättas för varje fastighetsgrupp, som är ställd under en central myndighets förvaltning. För de nu ifrågasatta fastigheterna skulle alltså erfordras fem nya delfonder, omfattande fastigheter ställda under arméförvaltningens, marinförvaltningens, flygförvaltningens, generaltullstyrelsens och lotsstyrelsens förvaltning. Vad sålunda sagts utesluter dock icke, att fast egendom, som för exploatering ställts under djurgårdskommissionens eller annan myndighets förvaltning, kan redovisas som tillgång för den delfond, dit egendomen eljest hade bort hänföras.

Vissa av de militära byggnaderna hava under de senaste åren uppförts för medel anvisade under fonden för förlag till statsverket. Dessa byggnader böra omföringsvis tillgodoföras de föreslagna delfonderna. På samma sätt bör förfaras med Bodens kustradiostation, vilken avses skola överföras från telegrafstyrelsens till arméförvaltningens förvaltning. Övriga fastigheter böra invärderas i respektive delfonder på samma sätt, som tidigare skett med de å fastighetsfonden nu bokförda fastigheterna.

Till de militära delfonderna torde vidare böra överföras de föreslagna nya militära förvaltningsbyggnaderna, som nu hänföras till byggnadsstyrelsens delfond. Den under uppförande varande skolbyggnaden å Gotska Sandön, vilken uppföres och omhänderhaves av lotsverket, torde böra överföras till lotsverkets delfond.

I samband härmed uppkommer även frågan om den framtida redovisningen av försäljningsmedel för vissa militära markområden. Dessa försäljningsmedel komma med säkerhet att uppgå till mycket stora belopp. Hittills hava dylika medel tillgodoförts särskilda diversemedelstitlar, vilka avses kunna disponeras till täckande av kostnaderna för militära markförvärf och nybyggnader. Tills vidare torde dessa diversemedelstitlar lämpligen böra överföras till försvarsväsendets delfonder av fastighetsfonden, där medlen fortfarande torde böra redovisas såsom diverse medel. De värden, som svara mot de ifrågavarande markområdena, torde tills vidare också böra hänföras till dessa diversemedelstitlar. Riksräkenskapsverket anser sig emellertid böra erinra, att denna anordning är att anse såsom ett provisorium, som bör avvecklas så snart frågan om finansieringen av Stockholmsregementenas förflyttning till Järvafältet blivit slutligt reglerad. På motsvarande sätt synes böra förfaras med redovisningen av de tillgångar, vilka avses skola tagas i anspråk vid förflyttningen av Stockholms örlogsbas.

För värdering av det ifrågavarande fastighetsbeståndet hava särskilda utredningar verkställt hos de ifrågavarande förvaltningsmyndigheterna. Härvid hava för arméförvaltningens byggnader tillämpats vissa inom fortifikationsstyrelsen i samråd med byggnadsstyrelsen fastställda standardpris. Samma enhetspris hava tillämpats även för ma-

rinens byggnader. Då emellertid örlogsstationernas och varvens byggnader — vilka till större delen äro jämförelsevis gamla och vid värdering icke kunna likställas med kaserner och dylika byggnader — härigenom blivit mycket högt värderade, har riksräkenskapsverket sänkt de sålunda erhållna värdena å dessa byggnader med ledning av vissa av vederbörande varvsmyndigheter verkställda detaljutredningar. Även för övriga fastigheter hava, i de fall då de erhållna värdena avsevärt avvika från de värderingsgrunder, som hittills tillämpats vid invärdering av fastigheter å fastighetsfonden, vissa justeringar verkställt vid den fortsatta behandlingen inom riksräkenskapsverket. En sammanställning över de värden, som härigenom erhållits, återfinnes i närslutna tabellbilaga. Riksräkenskapsverket förutsätter emellertid, att den hittills verkställda värderingen blir föremål för förnyad överarbetning, innan de nya delfonderna inrättas.

Vid bedömandet av de i tabellbilagan intagna fastighetsvärdena bör vidare observeras, att däri icke ingå vissa under uppförande varande byggnader samt icke heller den mark, som ställts under djurgårdskommissionens förvaltning. På grund härav samt på grund av den pågående mycket omfattande byggnadsverksamheten komma de angivna totalvärdena att under den närmaste tiden undergå avsevärda förändringar. I tabellbilagan har hänsyn icke heller tagits till de byggnader, som redan nu redovisas å byggnadsstyrelsens delfond.

Avskrivning av de å de nya delfonderna redovisade byggnadsvärdena synes böra ske enligt för fastighetsfonden i övrigt gällande regler. Därvid torde alla rent militära etablissement samt lotsverkets byggnader böra avskrivas på 40 år. Övriga byggnader, vissa friliggande bostadshus och förvaltningsbyggnader, däribland tullverkets samtliga byggnader, torde böra avskrivas på 60 år. För dockor samt i berg insprängda cisterner har riksräkenskapsverket i detta sammanhang icke ansett sig böra förorda någon avskrivning. Hamnanläggningar samt fyrar och övriga till fyrväsendet hörande anläggningar synas böra helt avskrivas i likhet med vad som skett med de å luftfartsfonden redovisade belysningsanläggningarna.

Riksräkenskapsverket har verkställt en beräkning över de belopp, som enligt nämnda grunder och med tillämpande av den enligt proposition 199 till föregående års riksdag förordade avskrivningsmetoden böra uppföras å värdeminskningsskonto. Enligt denna beräkning skulle för de militära delfonderna endast en ringa del av byggnadsvärdet bliva föremål för fortsatt avskrivning. Riksräkenskapsverket anser sig med anledning härav böra förorda, att samtliga de försvarsväsendets byggnadsvärden, som icke överföras från andra kapitalfonder, vid delfondernas inrättande redovisas såsom helt avskrivna genom att motsvarande belopp uppföras å värdeminskningsskonto.

Riksräkenskapsverket övergår härefter till uppställningen av *inkomst- och utgiftsstaten* för de nya delfonderna. Ämbetsverket får därvid framhålla, att det i frågans nuvarande läge icke är möjligt att framlägga en komplett sammanställning över samtliga nuvarande inkomster och utgifter för de berörda myndigheternas fastigheter, beroende på att de olika posterna för närvarande *dels* äro fördelade å ett flertal olika titlar, *dels* i viss utsträckning äro sammanförda med inkomster och utgifter, vilka icke äro av sådan art, att de böra överföras till fastighetsfonden. Då riksräkenskapsverket det oaktat i det följande lämnar vissa uppgifter rörande den nuvarande ungefärliga storleken av dessa olika inkomst- och utgiftsposter, sker detta med reservation *dels* för de felaktigheter, som kunna bero på siffermaterialets ofullständighet, och *dels* för de förändringar i beloppen, som kunna bliva en följd av ändringar med avseende å fastighetsbeståndets storlek och sammansättning.

Därjämte må erinras, att frågan om uppställningen av inkomst- och utgiftsstaten för försvarsväsendets delfonder kan komma att påverkas av den pågående utredningen angående uppställningen av IV huvudtiteln. En fullständig översikt över de inkomster och utgifter, som böra överflyttas från anslag under respektive huvudtitlar till de nya delfondernas inkomst- och utgiftsstat, kan därför erhållas först i samband med upprättandet av anslagsäskandena till nästkommande års riksdag. Riksräkenskapsverket förutsätter härvid, att inkomst- och utgiftsstaten skall för de nya delfonderna upprättas i huvudsak enligt samma regler, som tillämpas för de hittillsvarande delfonderna. Beträffande de olika inkomst- och utgiftsbeloppen för de olika fastighetsgrupperna får riksräkenskapsverket anföra följande.

Inkomster.

Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler. Denna titel bör för samtliga delfonder användas för redovisning av de belopp, som över budgeten tillföras respektive delfonder. Riksräkenskapsverket förordar, att posterna beräknas enligt de grunder, vilka för närvarande tillämpas vid beräkning av ersättningar till andra delfonder än byggnadsstyrelsens delfond.

Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden. Denna titel å fastighetsfonden omfattar såväl hyror för tjänstebostäder som hyror och arrenden för till utomstående upplåtna lokaler och markområden. Å IV huvudtiteln redovisas för närvarande ersättning för tjänstebostäder å avlöningsanslagen, medan övriga hyror och arrenden i regel redovisas å respektive underhållsanslag. I samband med inrättandet av nya delfonder under fastighetsfonden böra samtliga dessa inkomster överföras till fastighetsfondens stat. Då dessa inkomster icke för närvarande redovisas specifikt, är det icke möjligt att lämna exakta uppgifter angående deras nuvarande omfattning. Inkomsterna torde emellertid för närvarande kunna beräknas till följande belopp:

Lantförsvaret:

Tjänstebostäder, redovisade å avlöningsanslaget	kronor 915,000
Inkomster, redovisade under byggnadsanslaget:	
Hyror från enskilda och spilthyror	» 180,000
Inkomster av uthyrningsfastigheter	» 150,000
Arrenden m. m.	» 500,000
Summa kronor 1,745,000.	

Sjöförsvaret:

Tjänstebostäder, redovisade å avlöningsanslaget	kronor 186,000
Inkomster av fastigheter, tillhörande flottans skifferoljeverk, redovisade under anslaget till flottans krigsberedskap och övningar	
»	6,000
Inkomster, redovisade å anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader	
»	63,000
Inkomster, redovisade å anslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.	
»	4,000
Till Stockholms varvs byggnadsfond influtna hyror	
»	154,000
Summa kronor 413,000.	

Flygvapnet:

Tjänstebostäder, redovisade å avlöningsanslaget	kronor	27,000
Hyror för till enskilda uthyrda fastigheter	»	18,000
Hyror och arrenden för jordbruksfastigheter	»	12,000
Inkomster från skogsfastigheter	»	23,000
	Summa kronor	80,000.

Tullverket:

Hysesinkomster, redovisade å inkomsttiteln tullmedel kronor 38,000.

Lotsverket:

Hyses- och arrendeinkomster, redovisade å omkostnadsanslaget kronor 62,000.

Eventuellt uppkommande övriga inkomster böra för varje delfond redovisas å fastighetsfondens inkomsttitel »Diverse inkomster». Hit böra överföras samtliga de inkomster, vilka icke hava karaktär av hyror eller arrenden, exempelvis grusförsäljningsmedel, vissa inkomster från jordbruksegendomar, inkomster av skogsavverkningar m. m., ävensom eventuellt förekommande ränteinkomster. Hit böra vidare föras sådana inkomster som Stockholms stads bidrag till Skeppsholmsbrons underhåll, ävensom vissa ersättningar från fartyg för utnyttjande av dockor, kajplats m. m., såvida icke inkomsterna äro att hänföra till varvsdriften. I samband med uppläggningsen av fastighetsfonden synes även böra utredas, huruvida icke avkastningen av flottans skifferoljeverk bör redovisas å denna titel.

Utgifter.

Reparations- och underhållskostnader m. m. Till denna titel överflyttas från respektive huvudtitlar de ifrågakommande myndigheternas kostnader för reparation och underhåll av de till fastighetsfonden överförda fastigheterna. Kostnaderna böra redovisas enligt för fastighetsfonden gällande bestämmelser.

De kostnader, som härvid komma i fråga, äro för närvarande upptagna till följande belopp:

Lantförsvaret:

Å anslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor kronor 4,120,000

Sjöförsvaret:

Å anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.:

Hus, byggnader, kaserner och bostadhus tillhörande stationerna utom varvet	kronor	365,000
Hus och byggnader tillhörande varvet	»	180,000
Dockor, bäddar m. m.	»	50,000
Hamnområden, tomter, gator, kajer, broar m. m.	»	85,000
Vissa bostadsområden m. m.	»	30,000
Renhållning och röjning m. m.	»	70,000
Gustafsviks örlogsdepå	»	30,000

Å anslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. » 404,000

Å anslaget till flottans krigsberedskap och övningar:

Flottans skifferoljeverks byggnader » 8,000

Å anslaget till kustartilleriets materiel, m. m.:

Kostnader för yttre renhållning inom fästningarna » 16,000

Å anslaget till omkostnader för sjömättningsväsendet:

Underhåll av sjökarteverkets fastighet » 5,000

Från Stockholms varvs byggnadsfond:

Kostnader för underhåll av vissa fastigheter å Djurgården samt kajarbeten	kronor	100,000
	Summa kronor	1,343,000.
Flygvapnet:		
Å anslaget till underhåll av byggnader, flygfält, m. m. . . .	kronor	400,000
Tullverket:		
Å tullverkets omkostnadsanslag	kronor	58,000
Lotsverket:		
Å lotsverkets omkostnadsanslag ¹	kronor	330,000.

Vid upprättandet av staterna för de nya delfonderna torde för de militära myndigheternas och lotsverkets delfonder särskilda från byggnadsunderhållet skilda undertitlar böra anvisas för underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter, övningsfält, flygfält, dockor, hamnanläggningar och fyranläggningar. Därutöver äro givetvis de olika förvaltningsmyndigheterna liksom nu oförhindrade att var för sin redovisning själva tillämpa den ytterligare underindelning, som för varje särskilt förvaltningsområde må befinnas påkallad.

För sjöförsvarets del äro i förestående belopp icke inräknade vissa kostnader för underhåll av telegraf- och telefonledningar, elektriska belysnings- och kraftnät samt gas-, vatten- och avloppsledningar. För övriga myndigheter hänföras nämligen kostnader för telegraf och telefon samt för bränsle, lyse, kraft och vatten till omkostnadsanslagen. För sjöförsvaret, som har egna kraftstationer och liknande anläggningar inom örlogsbaserna, hava kostnaderna för underhåll av nämnda ledningar redovisats å samma anslag som byggnadsunderhållet. Frågan huruvida berörda underhållskostnader skola redovisas å fastighetsfonden eller å andra titlar torde böra avgöras i samband med frågan om ändrad uppställning av IV huvudtiteln.

Slutligen må i fråga om underhållskostnadernas relativa storlek framhållas, att dessa kostnader för lantförsvarets och sjöförsvarets del förefalla vara relativt låga i jämförelse med de belopp, som utgå för de nuvarande delfonderna, detta särskilt med hänsyn till byggnadernas relativt snabba förslitning och — för sjöförsvarets del — höga ålder. Å andra sidan anvisas i viss utsträckning särskilda anslag till större reparationer och ombyggnader. Riksräkenskapsverket förutsätter, att — liksom skett vid de nuvarande delfonderna — anslag till underhåll anvisas till sådana belopp, att de giva täckning för samtliga underhålls- och reparationskostnader, medan å andra sidan sådana moderniseringar och tillbyggnader, som medföra ökat anläggningsvärde, för framtiden böra redovisas å kapitalbudgeten.

För lotsverkets del äro underhållskostnaderna, liksom byggnadskostnaderna, relativt höga, beroende på dels att ett stort antal byggnader måst förläggas till avlägset belägna och svårtillgängliga platser, dels att byggnaderna äro i förhållandevis stor omfattning utsatta för särskilda påfrestningar i klimatiskt hänseende (sjöyr m. m.), dels slutligen att bryggor, slipar och hamnanläggningar ofta måst förläggas till platser, vilka äro utsatta för sjöhävning och isgång.

Riksräkenskapsverket förutsätter vidare, att reparations- och underhållskostnaderna, så vitt angår det egentliga byggnadsunderhållet, även för de nya delfonderna böra avvägas i fast relation till det bokförda fastighetsvärdet.

Avsättning till värdeminskningsskonto. Med tillämpande av den i det föregående föreslagna fullständiga avskrivningen av försvarsväsendets tidigare byggnader, torde för försvarsväsendets delfonder endast

¹ Reparation och underhåll av byggnader jämte fyr-, mist- och radioapparat.

erfordras årliga avskrivningar å de byggnadsvärden, som finansierats med anslag av lånemedel. Avskrivning skall för olika fastighetsgrupper ske med 25 respektive 50 procent av anskaffningskostnaden vid anskaffningen, samt därefter med 1.25 procent om året, vilket motsvarar en avskrivningsperiod om 60 respektive 40 år.

Hyses- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade områden. Å denna titel böra till de nya delfonderna från byggnadsstyrelsens delfond överföras de till förevarande myndigheter hänförliga hyresutgifter, vilka nu utbetalas av byggnadsstyrelsen. Därjämte böra å denna titel redovisas de hyres- och arrendeavgifter, som nu utbetalas av de här ifrågakvarande myndigheterna. De utgifter, som sålunda skulle överföras till fastighetsfonden, torde kunna beräknas till följande belopp:

Lantförsvaret:

Från byggnadsanslaget	kronor	10,000
Från anslaget till skrivmaterialier och expenser	»	77,000
	Summa kronor	87,000

Sjöförsvaret:

Från anslaget till skrivmateriel och expenser	kronor	85,000
Från anslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner, m. m.	»	12,000
Från anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.	»	7,000
	Summa kronor	104,000

Tullverket:

Från omkostnadsanslaget	kronor	26,000
-------------------------------	--------	--------

Lotsverket:

Från omkostnadsanslaget	kronor	6,000
-------------------------------	--------	-------

Överskott.

De överskott, som från de nya fondernas inkomst- och utgiftsstaten skola återföras till budgeten, böra beräknas enligt samma regler som tillämpas för de hittillsvarande delfonderna — utom byggnadsstyrelsens delfond — alltså för närvarande efter 4 procent å kapitalet.

Kapitalbudgeten.

De anslag till nybyggnader och tillbyggnader, som hittills anvisats å anslag under IV, VII och X huvudtitlarna, böra för framtiden överflyttas till kapitalbudgeten. Det under X huvudtiteln uppförda anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten bör därefter allenast avse säkerhetsanstalter, vilka icke upptagits till redovisning å lotsverkets delfond av fastighetsfonden. Stockholm den 28 februari 1939.

Underdånigst

P. S. RUNEMARK.

CARL MURRAY.

Preliminär beräkning å fastighetsvärden, avsedda att upptagas å försvarsväsendets, tullverkets och lotsverkets dellonder av statens allmänna fastighetsfond.

F a s t i g h e t	Markvärde kronor	Byggnads- värde kronor	Summa kronor
Lantförsvarets fastigheter.			
Fastigheter lydande under arméns centrala myndigheter:			
Arméförvaltningens ämbetshus, Stockholm	1,230,000	1,579,000	2,809,000
Militärstabsbyggnaden, Stockholm	750,000	4,670,000	5,420,000
Stockholms tygstation, Stockholm	3,721,300	3,606,350	7,327,650
Ammunitionsfabriken, Karlsborg	—	2,476,150	2,476,150
Ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg i Stockholm	3,300,000	1,548,750	4,848,750
Carl Gustafs stads gevärsfaktori, Eskilstuna	361,500	2,045,000	2,406,500
Arméns centrala beklädnadsverkstad, Stockholm ..	300,000	879,350	1,179,350
Åkers krutbruk, Åker	130,300	2,429,550	2,559,850
Försvarsväsendets kemiska anstalt, Stockholm ¹	—	580,000	580,000
Säger för fastigheter lydande under arméns centrala myndigheter	9,793,100	19,814,150	29,607,250
I. arméfördelningen:			
Staben, Hälsingborg	352,700	1,531,150	1,883,850
Norra skånska infanteriregementet, Kristianstad ..	433,600	6,243,750	6,677,350
Södra skånska infanteriregementet, Ystad	356,050	7,633,850	7,989,900
Kronobergs regemente, Växjö	411,410	6,532,300	6,943,710
Kronobergs regementes detachement i Karlskrona..	300,800	4,118,450	4,419,250
Jönköpings-Kalmar regemente, Eksjö	152,900	6,688,700	6,841,600
Hallands regemente, Halmstad	39,200	4,439,650	4,478,850
Skånska kavalleriregementet, Hälsingborg	1,869,800	6,038,400	7,908,200
Wendes artilleriregementet, Kristianstad	986,400	7,988,150	8,974,550
Smålands arméartilleriregemente, Jönköping	1,198,160	7,468,250	8,666,410
Göta ingenjörkår, Eksjö	191,000	4,821,150	5,012,150
Skånska trängkåren, Hässleholm	44,200	2,534,900	2,579,100
Herrevadsklosters remontdepå	350,000	1,433,150	1,783,150
Säger för I. arméfördelningen	6,686,220	67,471,850	74,158,070
II. arméfördelningen:			
Staben, Östersund	17,000	701,100	718,100
Jämtlands fältjägarregemente, Östersund	386,770	5,180,400	5,567,170
Dalregementet, Falun	292,200	5,965,900	6,258,100
Hälsinge regemente, Gävle	658,644	5,109,500	5,768,144
Västernorrlands regemente, Sollefteå	52,970 ¹	6,490,200	6,543,170
Norrlands artilleriregemente, Östersund	438,600	6,339,500	6,778,100
Norrlands trängkår, Sollefteå	68,970	2,693,700	2,762,670
Säger för II. arméfördelningen	1,915,154	32,480,300	34,395,454
III. arméfördelningen:			
Staben, Skövde	1,360,667	1,356,050	2,716,717
Skaraborgs regemente, Skövde	143,550	6,670,350	6,813,900
Älvsborgs regemente, Borås	390,000	5,611,950	6,001,950
Bohusläns regemente, Uddevalla	345,580	5,924,100	6,269,680
Värmlands regemente, Karlstad	1,762,000	6,404,150	8,166,150
Livregementets husarer, Skövde	151,690	4,152,050	4,303,740

¹ Byggnader under uppförande.

F a s t i g h e t	Markvärde kronor	Byggnads- värde kronor	Summa kronor
Göta artilleriregemente, Göteborg	337,000	8,260,300	8,597,300
Karlsborgs luftvärnsregemente, Karlsborg	—	10,337,150	10,337,150
Göta trängkår, Skövde	125,950	3,134,800	3,260,750
Fastighetsförvaltningen, Karlsborg	612,700	2,574,600	3,187,300
Arméns intendenturförråd, Karlsborg	—	2,513,250	2,513,250
Karlsborgs tygstation, Karlsborg	—	2,440,350	2,440,350
Gudhems remontdepå	402,800	645,050	1,047,850
Säger för III. arméfördelningen	5,631,937	60,024,150	65,656,087
IV. arméfördelningen:			
Staben, Stockholm	832,600	2,092,950	2,925,550
Svea Livgarde, Stockholm	4,954,380	4,948,050	9,902,430
Göta Livgarde, Stockholm	881,100	4,663,800	5,544,900
Göta Livgardes fästningsbataljon, Waxholm	237,460	4,726,150	4,963,610
Livregementets grenadjärer, Örebro	364,620	6,169,000	6,533,620
Livgrenadjärregementet, Linköping	693,307	11,815,700	12,509,007
Upplands regemente, Uppsala	335,600	5,820,450	6,156,050
Södermanlands regemente, Strängnäs	144,430	6,794,650	6,939,080
Livregementet till häst, Stockholm	3,300,000	5,317,850	8,617,850
Svea artilleriregemente, Stockholm	7,115,300	6,244,900	13,360,200
Svea ingenjörkår, Stockholm	97,740	4,813,150	4,910,890
Signalregementet, Stockholm	1,784,000	2,808,200	4,592,200
Svea trängkår, Linköping	130,000	2,707,450	2,837,450
Arméns intendenturförråd, Stockholm	2,245,400	1,170,550	3,415,950
Krigsskolan, Karlberg, Stockholm	4,300,000	2,953,650	7,253,650
Infanteriskjutskolan, Rosersberg	—	718,550	718,550
Ridskolan, Strömsholm	14,560	833,500	848,060
Arméns underofficersskola, Uppsala	212,190	6,121,050	6,333,240
Arméns tvättanstalt, Karlberg, Stockholm	—	65,200	65,200
Arméns fastigheter å Järvafältet	3,631,400	865,450	4,496,850
Östgöta luftvärnsregemente, Linköping ¹	—	315,000	315,000
Säger för IV. arméfördelningen	31,274,087	81,965,250	113,239,337
Övre Norrlands trupper:			
Staben, Boden	366,970	2,598,100	2,965,070
Norrbottnens regemente, Boden	4,590	8,340,050	8,344,640
Västerbottnens regemente, Umeå	294,000	6,034,550	6,328,550
Norrlands dragonregemente, Umeå	531,560	3,348,050	3,879,610
Norrbottnens artillerikår, Boden	—	4,876,650	4,876,650
Bodens artilleriregemente, Boden	—	4,479,050	4,479,050
Bodens ingenjörkår, Boden	—	3,908,750	3,908,750
Bodens tygstation, Boden	—	1,011,000	1,011,000
Arméns intendenturförråd, Boden	—	2,399,400	2,399,400
Garnissonssjukhuset, Boden	—	2,432,700	2,432,700
Säger för Övre Norrlands trupper	1,197,120	39,428,300	40,625,420
Gotlands trupper:			
Staben, Visby	309,755	836,400	1,146,155
Gotlands infanteriregemente, Visby	250,000	4,863,600	5,113,600
Gotlands artillerikår, Visby	170,928	3,142,700	3,313,628
Säger för Gotlands trupper	730,683	8,842,700	9,573,383
Summa	57,228,301	310,026,700	367,255,001
Sjöförsvarets fastigheter.			
Stockholms örlogsvarv och örlogsstation ²	45,190,700	15,731,250	60,921,950
Vaxholms fästning	350,650	9,291,700	9,642,350

¹ Byggnader under uppförande. ² Inkl. sjökartverket.

Fastighet	Markvärde kronor	Byggnads- värde kronor	Summa kronor
Kustflottans anläggningar vid Hårsfjärden	73,435	232,675	306,110
Karlskrona örlogsvarv och örlogsstation	5,442,735	34,114,550	39,557,285
Karlskrona fästning	849,599	6,023,850	6,873,449
Gotlands kustartillerikår	85,379	1,758,650	1,844,029
Nya varvet i Göteborg	356,000	1,974,850	2,330,850
Älvsborgs fästning	680,400	383,300	1,063,700
Hemsö fästning	8,150	26,450	34,600
Gustafsviks örlogsdepå	38,100	1,607,800	1,645,900
Fastigheter vid Notviken	3,655	9,700	13,355
Flottans skifferoljeverk	118,210	305,450	423,660
Summa	53,197,013	1 71,460,225	124,657,238
Flygvapnets fastigheter.²			
Västmanlands flygflottilj	859,120	3,987,195	4,846,315
Roslagens flygflottilj	230,441	2,561,064	2,841,505
Östgöta flygflottilj, Karlsborg och Malmen	126,800	1,104,735	1,231,535
Jämtlands flygflottilj	204,700	494,710	699,410
Flygkrigsskolan	166,780	3,121,115	3,287,895
Göta flygflottilj	590,000	100,000	690,000
Centrala flygverkstaden, Malmen	22,500	626,200	648,700
» » Västerås	22,500	934,125	956,625
Fastigheterna i Boden	27,958	148,625	176,583
» » Mohed	6,725	—	6,725
Summa	2,307,524	13,077,769	15,385,293
Tullverkets fastigheter.....	104,256	1,158,840	1,263,096
Lotsverkets fastigheter.			
Övre norra lotsdistriktet	69,355	922,063	991,418
Nedre norra »	10,850	1,173,917	1,184,767
Mellersta »	45,393	2,043,669	2,089,062
Östra »	96,565	1,780,183	1,876,748
Södra »	44,692	1,472,195	1,516,887
Västra »	62,235	1,787,155	1,849,390
Lotsstyrelsens huvudförråd vid Rosenvik, Djurgården	—	288,575	288,575
Summa	329,090	9,467,757	9,796,847

¹ Därav dockor och i berg insprängda cisterner 13,800,000 kronor.

² Byggnader under uppförande samt viss mark, vartill kronan ännu ej förvärvat äganderätt, äro här ej medräknade.